

Dosarul nr. 2ra-591/22
2-20065171-01-2ra-21042022

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina – I. Parii
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Spatari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a admis apelul declarat de Ludmila Spatari și s-a modificat hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, prin majorarea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procesului penal ce urmează a fi compensate,

constată:

La 21 octombrie 2020, Ludmila Spatari, reprezentată de avocatul Stela Lefter, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (vol. I, f.d. 4-7, 92 recto-verso).

În motivarea acțiunii a invocat că, la 18 octombrie 2016, de către SUP a Inspectoratului de Poliție Rezina, în privința sa a fost pornită cauza penală nr. 2016280494, în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) din Codul penal.

Cauza penală a fost pornită pe faptul că, la 05 iulie 2016, în jurul orei 09.50, Ludmila Spatari s-a apropiat la BC „Moldova-Agroindbank” SA, filiala Rezina și sub pretextul de a schimba suma de 1 000 de euro în valută națională, prin înșelăciune și profitând de încrederea casierului, i-a transmis *de facto* doar 500 de

euro, iar în schimb i-a fost eliberată suma de 21 880 de lei (echivalentul a 1 000 de euro).

Reclamanta a notat că, prin ordonanța de punere sub învinuire din 22 februarie 2017 a fost pusă sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) din Codul penal.

Ludmila Spatari a remarcat că atât pornirea cauzei penale, cât și emiterea ordonanței de punere sub învinuire, au avut loc în lipsa sa, deoarece la acel moment se afla legal la muncă în Italia. La fel, organul de urmărire penală a dispus anunțarea în căutare a sa, afișându-i poza și datele sale pe panoul din fața Inspectoratului de Poliție Rezina, printre alte persoane anunțate în căutare. Astfel, panoul dat fiind în vizorul public, s-au găsit persoane care au recunoscut-o și prin rețelele de socializare au anunțat-o despre acest fapt.

Reclamanta a menționat că după aceasta, prin intermediul fiicei sale, a întreprins măsuri în vederea revocării dispozițiilor de căutare și reținere, anunțând oficial procuratura că Ludmila Spatari nu este fugară și că, de fapt, nu a cunoscut despre existența dosarului penal, dând asigurări că va reveni în țară pentru a se clarifica cu problema creată. Însă, deși, a fost identificat locul aflării sale, organul de urmărire penală nu a revocat dispoziția de reținere a reclamantei.

Ludmila Spatari a relevat că, la 05 mai 2017, a revenit în țară, anunțând din timp despre acest fapt organul de poliție. Așa, a fost reținută chiar în aeroport și escortată la Inspectoratul de Poliție Rezina la ora 17.25, însă, ordonanța de punere sub învinuire din 22 februarie 2017 i-a fost înmănată doar în data de 06 mai 2017, ora 20.11, iar prin ordonanța din 06 mai 2017, ora 21.15, a fost eliberată.

Reclamanta a specificat că a fost reținută și deținută în izolator în total 28 de ore, începând cu ora 15.25 a zilei de 05 mai 2017 și până la ora 21.15 a zilei de 06 mai 2017.

Ulterior, la 13 iunie 2017, i s-a mai înmănat ordonanța de punere sub învinuire și ordonanța privind aplicarea măsurii preventive sub forma obligării de a nu părăsi țară pe un termen de 30 zile.

Ludmila Spatari a indicat că argumentele sale și a apărării ei în susținerea lipsei necesității de a aplica această măsură preventivă, având în vedere că s-a prezentat de bună voie la organul de urmărire penală, că muncește legal prin contract în Italia, iar lipsa de la lucru pe această perioadă o v-a lăsa fără loc de muncă, precum și asigurările că se va prezenta la organul de urmărire penală, procuratură și/sau judecată de câte ori va fi nevoie, nu au convins nici procurorul, nici judecătorul de instrucție în vederea revocării acestei măsuri preventive, fapt confirmat prin încheierea judecătorului de instrucție din 04 iulie 2017.

Mai mult ca atât, dosarul fiind transmit în instanța de judecată pentru examinare în fond, la demersul procurorului, la 13 iulie 2017, Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești, a emis mandatul de prelungire a măsurii preventive sub forma obligării de a nu părăsi țară pe un termen de 30 zile, până la 12 august 2017.

Astfel, în perioada 13 iunie 2017 – 12 august 2017 în privința sa a fost aplicată obligațiunea de a nu părăsi țară, perioadă în care nu a avut posibilitatea de a reveni la locul de muncă în Italia.

Reclamanta a invocat că prin sentința din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, menținută prin decizia din 07 mai 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost achitată. Ulterior, prin decizia din 13

noiembrie 2018 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a fost casată decizia din 07 februarie 2018 a Curții de Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 13 martie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 05 noiembrie 201 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, Ludmila Spatari a fost achitată.

Reclamanta a notat că, prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă totală de 4 654,53 de euro, constituit din venitul ratat în sumă de 3 233,40 de euro (pentru lipsa de la serviciu); cheltuieli de drum tur-retur în sumă de – 1 421,13 euro (echivalentul în lei potrivit cursului valutar la momentul executării hotărârii), cheltuieli de asistență juridică în sumă de – 17 500 de lei, precum și prejudiciu moral estimat la 100 000 de lei.

Reclamanta Ludmila Spatari a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul său a sumei de 4 654,53 de euro sau echivalentul în valută națională potrivit cursului valutar la momentul executării hotărârii judecătorești, cu titlu de reparare a prejudiciului material, sumei de 100 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, sumei de 17 550 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată, precum și compensarea altor cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a admis parțial acțiunea depusă de Ludmila Spatari.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Ludmillei Spatari suma de 25 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat în rezultatul reținerii ilegale și aplicării măsurilor preventive sub formă de obligarea de a nu părăsi localitatea și obligarea de a nu părăsi țara; suma de 10 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică reale, necesare și rezonabile, acordată în cadrul procesului penal; suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică reale, necesare și rezonabile, suportate în prezenta cauză civilă; suma de 453,14 euro, conform cursului BNM la momentul executării prezentei hotărâri, cu titlu de compensare a cheltuielilor efectuate în legătură cu chemările în instanța judecătorească.

În rest, pretențiile din acțiune privind încasarea salariului și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite, precum și privind încasarea diferenței cheltuielilor de asistență juridică, s-au respins ca neîntemeiate (vol. I, f.d. 132, 138-148).

La 27 iulie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ludmila Spatari, reprezentată de avocatul Stela Lefter și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, au declarat apel împotriva hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina (vol. I, f.d. 135, 137).

Prin decizia din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol.

S-a admis apelul declarat de Ludmila Spatari, reprezentată de avocatul Stela Lefter.

S-a modificat hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Ludmillei Spatari cheltuielile de asistență juridică în cadrul procesului penal, prin majorarea sumei de la 10 000 de lei până la suma de 17 500 de lei.

În rest, hotărârea instanței de fond s-a menținut.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Ludmillei Spatari suma de 600 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de transport și suma de 2 000 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică (vol. I, f.d. 205-206, 207-224).

În consolidarea soluțiilor instanțele inferioare au reținut că sentința de achitare a Ludmillei Spatari îi acordă dreptul de a cere repararea prejudiciului suferit în baza Legii nr. 1545/1998.

Astfel, având în vedere că Ludmila Spatari a fost achitată, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 1545/1998 se instituie obligația generală a statului de a-i repara acesteia prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și/sau ale instanțelor de judecată.

În speță, instanțele inferioare au conchis că suma de 25 000 de lei ar aduce o satisfacție echitabilă persoanei vătămate Ludmillei Spatari pentru prejudiciul moral cauzat, fiind proporțională și echitabilă reieșind din gravitatea infracțiunii incriminate Ludmillei Spatari (una mai puțin gravă); perioada cât acesta a fost privată de libertate și deținută în izolatorul de detenție preventivă a Inspectoratului de Poliție Rezina (1 zi, 3 ore și 40 de minute); perioada aplicării măsurii preventive sub forma obligării de a nu părăsi localitatea/țara (98 de zile), timp în care aceasta nu a avut posibilitatea de a se deplasa după propria dorință, fiind limitată în libertatea de circulație; repercusiunea evenimentelor respective asupra statutului reclamantei; durata procesului penal (aproximativ 2 ani); numărul mare al ședințelor de judecată la care a participat reclamanta în instanța de fond și în instanța de apel, inclusiv după trimiterea cauzei la rejudicare. În asemenea circumstanțe, instanțele inferioare au conchis că suma 100 000 de lei, pretinsă de Ludmila Spatari cu titlu de reparare a prejudiciului moral este vădit disproporțională și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz.

Succesiv, instanțele inferioare au remarcat că pretenția cu privire la repararea prejudiciului material cauzat ca rezultat al venitului ratat în sumă de 3 233,40 de euro este întemeiată pe contractul de muncă pentru colaboratorii casnici din 09 martie 2015. Însă, potrivit pct. 2 al contractului, acesta a fost încheiat pe o durată determinată, până la 31 iulie 2015, adică pentru o perioadă anterioară procesului penal ce a fost pornit în privința reclamantei (vol. I, f.d. 64).

La fel, s-a constatat că potrivit înscrisurilor traduse din limba italiană în limba română, Ludmila Spatari a fost angajată în funcția de menajeră începând cu data de 15 martie 2015, iar din data de 05 mai 2017 a fost înlocuită de Rodica Spatari. Totodată, conform acestor înscrisuri, salariul datorat legal Rodicăi Spatari va fi achitat Ludmillei Spatari, care va avea grijă să-l transmită fiicei (vol. I, f.d. 80).

Astfel, instanțele inferioare au conchis că Ludmila Spatari nu a probat cert faptul dacă în perioada începând cu ziua expirării contractului – 31 iulie 2015 și

până la momentul revenirii în țară și reținerii sale – 06 mai 2017, aceasta a prestat sau nu o muncă remunerată și în ce cuantum.

În acest sens instanțele inferioare au apreciat critic alegațiile Ludmillei Spatari, precum că acest contract s-a considerat tacit prelungit pe termen nedeterminat în conformitate cu prevederile art. 83 alin. (4) din Codul muncii al Republicii Moldova, or, în condițiile speței nu este aplicabilă legislația muncii a Republicii Moldova, contractul fiind încheiat în afara țării.

Referitor la pretențiile Ludmillei Spatari cu privire la repararea prejudiciului material compus din cheltuielile de drum suportate în legătură cu necesitatea prezentării sale la citările organului de urmărire penală și la ședințele de judecată, în mărime de 1 421,13 euro, instanțele inferioare au stabilit că potrivit tichetelor de îmbarcare pe numele Ludmillei Spatari: prețul biletului din 04 decembrie 2017 a fost de 39,99 de euro; prețul biletului din 27 decembrie 2017 a fost de 119,99 de euro; prețul biletului din 26 ianuarie 2018 a fost de 79,99 de euro; prețul biletului din 13 martie 2018 a fost de 65,59 de euro; prețul biletului din 04 mai 2018 a fost de 65,59 de euro; prețul biletului din 11 mai 2018 a fost de 81,99 de euro. Totodată, reclamanta a prezentat un tichet de îmbarcare din 11 februarie 2019 la care nu a anexat dovada achitării prețului biletului (vol. I, f.d. 54-63). În asemenea circumstanțe, s-a ajuns la concluzia că Ludmillei Spatari urmează a-i fi compensate cheltuielile de drum doar în sumă de 453,14 euro.

Deopotrivă, instanța de apel a considerat necesar de a repara prejudiciul material cauzat Ludmillei Spatari sub forma cheltuielilor de asistență juridică în cadrul procesului penal în sumă de 17 500 de lei, or, acestea au fost real suportate, necesare și rezonabile, în condițiile în care reclamantei i-a fost încredințată săvârșirea unei infracțiuni, iar ulterior a fost achitată.

La 28 martie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, a declarat recurs împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Ludmila Spatari (vol. II, f.d. 1-7).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, precum și a expus concluziile reținute de instanța de apel, suplimentar invocând că instanțele inferioare au aplicat eronat normele de drept material ce reglementează repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545/1998 necesită a fi întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute la art. 6, cât și cele de la art. 3 ale legii, acestea fiind indisolubile.

Recurentul a notat că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, iar în această ordine de idei este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Însă, la caz, nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-ar fi stabilit ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală.

Respectiv, instanțele inferioare eronat au dispus repararea din contul bugetului de stat a prejudiciului material și moral, în condițiile în care în speță nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545/1998.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a remarcat că efectuarea măsurilor operative de investigație este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea. Prin urmare, în condițiile speței, organul de drept a întreprins toate acțiunile de urmărire penală posibile și raționale prevăzute de Codul de procedură penală, în scopul cercetării sub toate aspectele, multilateral și obiectiv circumstanțele cazului.

Cu atât mai mult că, pe durata acțiunilor procesual penale și judecării cauzei penale în instanța de judecată, intimetei Ludmila Spatari nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, utilă și veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința acesteia de către organul de drept sunt calificate ca ilegale. În asemenea circumstanțe, instanțele inferioare eronat au admis pretențiile formulate de către Ludmila Spatari, în lipsa unor acte ce constată în mod expres ilegalitatea acțiunilor întreprinse de organul de urmărire penală, procuratură sau instanța de judecată.

La 21 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților Ludmilei Spatari și Procuraturii Generale a Republicii Moldova copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra acestora (vol. II, f.d. 11).

Prin referința din 05 mai 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova a susținut recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a solicitat admiterea acestuia.

Deși, conform avizului de recepție a trimiterii poștale DS8006562499AS și informației publice plasate pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei” la rubrica „serviciul on-line de urmărire a expedierii (Track & Trace)” [<https://www.posta.md/ro/track-trace/mailing/DS8006562499AS>], intimata Ludmila Spatari a recepționat la 28 aprilie 2022 copia recursului, aceasta nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii v. Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag v. Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa v. România, 09 decembrie 2014, § 16; Tence v. Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă

considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov v. Ucraina, 03 aprilie 2008, § 41; Ustimenko v. Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 22 februarie 2022 (vol. I, f.d. 202). Potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa „maria.poparcea@justice.md”, copia deciziei integrale din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces pentru notificare la 25 martie 2022 (vol. I, f.d. 226).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 28 martie 2022 (vol. II, f.d. 1)

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept

material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespund cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Ministerul Justiției al Republicii Moldova a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas